

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİ

Örgütlenme Özgürlüğü Açısından Yabancı STK'ların Kayıt Süreçleri bilgi notunda, örgütlenme özgürlüğü hakkı ve STK'ların kayıt olması ile ilgili uluslararası normlar ve standartlar çerçevesinde dikkate alınması önerilen temel prensiplere yer verilmiştir. Metinde, Türkiye'deki Yabancı STK'ların kayıt ve faaliyet süreçlerine dair değerlendirme ile beraber karşılaştırmalı olarak Batı Balkan ülkeleri, Amerika ve Belçika'daki mevcut yasal durum ve uygulamalar da ele alınmıştır.

@tusev @stkizleme #tusevatolye
facebook.com/tusevtr

STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİNE DAİR ULUSLARARASI STANDARTLAR VE NORMLAR

Örgütlenme özgürlüğü hakkı, uluslararası insan hakları hukuku koruması altında olan temel haklardan biridir. Uluslararası ve bölgesel düzeyde bağlayıcı veya tavsiye niteliğinde olan belge ve sözleşmeler örgütlenme özgürlüğü hakkını garanti altına alan hükümler içermektedir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (UDHR)¹, Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi (ICCPR)² ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)³ örgütlenme özgürlüğü hakkını korumaktadır.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), örgütlenme özgürlüğünün sağlanması ve korunması için üye devletlerin yasalarının önemine dikkat çekmektedir.

Bu kapsamda, AGİT Demokrasi Kurumları ve İnsan Hakları Şubesi (ODIHR)⁴ ile Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu) tarafından, yasa yapıcılar için örgütlenme özgürlüğü hakkının garanti altına alınması ve uygulanmasına destek sağlamak üzere oluşturulmuş bir yönerge niteliğinde olan *Örgütlenme Özgürlüğü için Rehber*⁵ başlıklı bir yayın hazırlanmıştır. Rehberde, uluslararası insan hakları standartlarının ulusal içtihatlarla ne şekilde aktarılması gerektiği konusunda yönlendirmelere ve yönerge eksikliğini gidermek amaçlı bilgilere de yer verilmektedir.

Örgütlenme Özgürlüğü için Rehber'e göre:

- *STK'ların tüzel kişilik kazanması için ilgili kamu kurumlarına bildirim yapması yeterli olmalıdır.*
- *Kamu kurumlarının bildirim süreci ile ilgili bilgileri içeren yönergeler hazırlayarak açık şekilde paylaşması önemlidir.*
- *Kayıt zorunluluğu olan durumlarda, yasalarda ilgili kamu kurumuna yapılan*

kayıt başvurusunun kaç gün içinde değerlendirileceğine dair net bilgi olmalıdır.

- *Kayıt yapmaktan sorumlu olan kamu kurumları başvuruları reddetme hakkına sahip ise, reddetme gerekçeleri yasalarda açık şekilde yer almalı ve bu gerekçeler uluslararası insan haklarıyla uyumlu olmalıdır.*

¹ *İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi*. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği. <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=trk>

² *Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi*. Birleşmiş Milletler. <http://www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-0589.pdf>

³ *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*. Council of Europe. http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf

⁴ ODIHR üye ülkelerin anayasalarının uluslararası anlaşmalar ve AGİT sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesi için çalışmalar yürütmektedir.

⁵ *Guidelines on Freedom of Association*. OSCE/ODIHR. <http://www.osce.org/odihr/132371>

AGİT ve Avrupa Konseyi bölgesinde, birçok ülkede STK'lar için kayıt süreci öngörülüyor olsa da, bazı ülkelerde bu sürece dair usuller örgütlenme özgürlüğünün kullanımını teşvik edici bir nitelikte değildir. Özgürlüğün kullanımının önündeki engellerden bazıları:

- Kayıt sürecinin açık olmaması,
- Kayıt için çok sayıda belge istenmesi,
- Yüksek kayıt ücretleri,
- Kayıt yapmaktan sorumlu kurumlara geniş takdir yetkileri tanınması ve,
- Kayıt sürecinin çok uzun olmasıdır.

Vatandaşlık ve oturma şartı aranması gibi diğer kurallar da ilgili ülkenin vatandaşı olmayanların ve yabancı STK'ların örgütlenme özgürlüğü haklarını kullanmaları noktasında engel teşkil etmektedir.

AGİT'in hazırladığı *Örgütlenme Özgürlüğü için Rehber*'in "STK'ların Kaydı ve Bildirimler" başlıklı bölümünde yer alan aşağıdaki standartların yabancı STK'ların açtığı şubeler/ temsilcilikler için de geçerli olması gerektiği belirtilmektedir:

- 1- Yasalarda bildirim veya kayıt süreçleri mümkün olan en basit şekilde tanımlanmalı ve bu süreçler diğer tüzel kişilikler (örneğin şirketler) için tanımlanan şartlardan daha zor olmamalıdır. Kayıt ücreti konulmasının sonuçlarının kar amacı gütmeyen kuruluşların örgütlenme özgürlüklerini kullanmalarını teşvik edip etmemesi açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Kayıt sürecini teşvik etmeyen ve pratik olmayan bir kayıt ücreti miktarı konulmamalıdır.
- 2- Kayıt süreci için gereken belgeler yasada açıkça belirtilmeli ve bu belgelerin sayısı fazla olmamalıdır. Genel olarak, kuruluş bildirgesi, tüzük, eğer varsa kayıt ücretinin ödendiğini gösteren belge ve STK'nın kurucuları ile ilgili bilgiler yeterli olmalıdır. Üye listesi, kurucuların mal varlıkları, kira kontratı gibi ayrıntılara dair belgeler talep edilmemelidir.

- 3- STK'nın amaçları ve ismi dışında, çok istisnai durumlar hariç, kayıt için yetkili makama sunulan belgelerin mahiyeti incelemeye tabii olmamalıdır. Kayıt işlemi için, sadece STK'ların resmi gereklilikleri yerine getirip getirmediği değerlendirilmelidir.
- 4- Başkalarının haklarına zarar vermiyor, yanıltıcı bir durum (bir devlet kurumunun organı zannedilmesi gibi) ve başka bir kuruluş ile karıştırılma gibi bir durum yaratmıyor ise STK'ların kullanmak istediği isimler ile ilgili yasal bir sınırlama olmamalıdır. STK'ların faaliyet alanları ile ilgili coğrafi bir kısıtlama getirilmemeli ve kayıt süreciyle ilgili tüm işlem, usul ve kurallar ülkenin her yerinde aynı şekilde uygulanmalıdır.
- 5- İlgili kamu kurumu kayıt başvurularını sadece eksik belge veya imzaların kontrolü gibi teknik bir değerlendirmeden geçirmelidir. Eksik belge ya da bilgilerin tespit edilmesi durumunda, başvuru sahibine detaylı bir yönlendirme yapılarak bu bilgilerin tamamlanması için makul bir süre tanınmalıdır. Bu süre içinde STK enformel bir örgüt olarak faaliyet göstermeye devam edebilmelidir.
- 6- Kayıt sürecinin tamamlanması birkaç hafta içinde karara bağlanmalıdır.
- 7- Kayıt yapmaktan sorumlu kamu kurumunun başvuruyu reddettiği durumlarda, kararın sebebi başvuru sahibine ayrıntılı şekilde ve yazılı olarak sunulmalıdır. Reddedilme sebepleri ilgili yasada belirtilen sebeplerin ötesine geçmemelidir. Yasada belirtilen reddetme sebepleri uluslararası insan hakları standartları ile uyumlu olmalı; başvurunun reddedilmesi durumu ancak uluslararası standartlarla veya bu standartlarla uyumlu ulusal mevzuatla tanımlanan formalitelere uygunsuzluğun varlığı veya kabul edilemez amaç veya isimlerin kullanılmasıyla sınırlı olmalıdır.
- 8- STK'ların başvurularının reddedilmesi veya başvuruların makul bir tarih aralığı içinde değerlendirilmemesi durumunda temyiz için bağımsız ve tarafsız mahkemelere

başvurulabilmelidir. Formalitelerin yerine getirilmemesi nedeniyle reddedilen başvurular için tekrar başvurma hakkı sağlanmalıdır.

- 9- Kayıtlı STK'ların bilgilerini içeren veriler, kişisel verilerin korunması ve örgütlerin bilgilerini koruma hakkı kamu tarafından gözetilerek, kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Hesap verilebilirlik açısından, başvurusu kabul edilen ve reddedilen STK sayıları kamuoyuna açıklanmalıdır.
- 10- Örgütlenme ile ilgili kanunlar değiştiği takdirde, yeniden kayıt yapılması gerekmemelidir. Kaydın yenilenmesi yalnızca kanunlarda büyük değişiklikler yapıldığı durumlarda gerekli olmalıdır. Bu gibi durumlarda, kamu kurumu makul bir tarih aralığında yeni kurallara uyması için STK'lara bildirimde bulunabilmeli, ancak yeniden kayıt yapılmadığı takdirde STK'lar faaliyetlerine yasal olarak devam edebilmelidir.
- 11- Yukarıdaki standartlar, STK'lar, onların şubeleri, yabancı STK'lar ve uluslararası faaliyet gösteren kuruluşlar da dâhil olmak üzere birlikler ve STK ağıları için de eşit şekilde uygulanmalıdır.

TÜRKİYE'DE YABANCI STK'LARIN KAYIT VE FAALİYET SÜREÇLERİNE DAİR DEĞERLENDİRME⁶

Herkesin STK kurucusu olma hakkı mevcut olsa da, yabancı STK'ların bir ülkede faaliyet yürütmesi için izin usulünün öngörülmesi mümkündür. Ancak yabancı STK'lar için öngörülen usullerin yabancı olmayan STK'lar için uygulananlarla benzerlik taşıması gerekmektedir. Yabancı STK'ların

faaliyet yürütmek için ayrı bir tüzel kişilik başvurusunda bulunması zorunlu olmamalıdır. Faaliyet izni; ancak iflas, uzun süreli faaliyet göstermeme hali ya da görevi kötüye kullanma hallerinde geri alınabilmelidir.⁷

Yabancı STK'ların Türkiye'de kayıt olması ve faaliyet göstermesi ile ilgili kural ve usuller Dernekler Kanunu'nda düzenlenmiştir. Dernekler Kanunu'nun 5. maddesinde "Yabancı dernekler, Dışişleri Bakanlığı'nın görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı'nın izniyle Türkiye'de faaliyette veya işbirliğinde bulunabilir, temsilcilik veya şube açabilir, dernek veya üst kuruluş kurabilir veya kurulmuş dernek veya üst kuruluşlara katılabilirler" ifadesi ile bu hakka sınırlama getirilmiştir. Söz konusu madde yürütmeye sınırsız bir takdir yetkisi tanıyarak; İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'nın herhangi bir gerekçe bildirmeksizin örgütlenme hakkına sınırlama getirebilmesine olanak sağlamaktadır. Yasada konuyla ilgili herhangi bir istisnaya yer verilmemektedir. Bu durum, kimi örneklerde çevre örgütleri veya insan hakları örgütleri gibi kamu yararına çalışmalar yürüten örgütlenmelerin dahi Türkiye'de izinsiz faaliyet yürütememelerine neden olmaktadır. Dernekler Kanunu'nun 5. maddesinde yer alan mevcut yasağın tamamen kaldırılması veya belirli alanlarda çalışma yürüten derneklerle sınırlanması ve belirlenen sınırlamaların yasada açık şekilde belirtilmesi daha uygun gözükmemektedir.

Türkiye'de yabancı STK'lar için uygulanan mevzuat hükümleri diğer dernek ve vakıflar için belirlenen hükümlerin aynısıdır. Ancak bu yapılar, başvuru şekli ve faaliyetlerin bildirim gibi konularda ulusal mevzuata ek olarak farklı yükümlülük ve kısıtlamalara da tabidir. Vakıf temsilciliği için yapılan başvurularda, Dernekler Yönetmeliği'nin 23. maddesine göre, verilmesi zorunlu nitelikte olan ve içeriği Dernekler Yönetmeliği'ne göre tayin edilen "ana statünün" başvuru sahiplerince değiştirilemez ve içeriğinin iradi olarak

6 Bu bölümdeki yasal çerçeve analizi TÜSEV'in Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında hazırlanan "Sivil Toplum Aktif Katılım: Uluslararası Standartlar, Ulusal Mevzuattaki Engeller, Öneriler" raporu ve Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin "Sivil Toplum Örgütleri için Hukuk" yayınının ilgili bölümlerinden alınmıştır.

Ayata G. C. & U. Karan 2014. *Sivil Toplum Aktif Katılım: Uluslararası Standartlar, Ulusal Mevzuattaki Engeller, Öneriler*. TÜSEV. http://www.siviltoplum-kamu.org/usrfiles/files/MevzuatRaporu_TR.pdf;

Yalçın A. & Y. Öz 2001. *Sivil Toplum Örgütleri için Hukuk*. STGM. <http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/h/u/hukuk-kitap-mavi-3.pdf>

7 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin hükümet dışı kuruluşların yasal statüleri ile ilgili Önerileri CM/Rec(2007)14, paragraf 45.

belirlenemez nitelikte olması ile birlikte, bu ana statünün 7, 8 ve 9. maddelerine göre; vakıf temsilciliğinin kendine ait bir mal varlığının bulunmaması, temsilciliğin aynı-nakdî bağış kabul edememesi, ticari faaliyet yapamaması, tüm giderlerin yurt dışından karşılanmasının zorunlu olması, temsilcilik tarafından mahallinde makbuz bastırılmaması, yıllık faaliyet raporuna ek olarak gerçekleştirilen projelerin düzenli olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı'na bildirilmesi zorunluluğu bu düzenlemelere örnek olarak gösterilebilir.

Yurt dışındaki dernek ve vakıfların Türkiye'deki şube veya temsilciliklerinin yıl içerisinde gerçekleştirdikleri faaliyetlerin bildirim konusunda da ek düzenlemeler mevcuttur. Ulusal dernekler, yıl sonu itibarıyla faaliyetlerini, gelir ve gider işlemlerinin sonuçlarını Dernekler Kanunu'nun 19. ve Dernekler Yönetmeliği'nin 83. ve devamı maddeleri uyarınca "beyanname" ile mülki idare amirliğine bildirmek zorundadır. Yurt dışındaki dernek ve vakıf şubeleri ise bu beyannameye ek olarak, her yıl sonunda faaliyet bildirimlerini, Dernekler Yönetmeliği'nin 25. maddesindeki "yıllık vakıf raporu" ve 29. maddesindeki "yıllık dernek raporu" uyarınca İçişleri Bakanlığı'na vermek zorundadır. Ayrıca, yine bu maddelerin son fıkraları uyarınca, yurt dışındaki vakıf ve derneklerin Türkiye'de faaliyet gösteren şube ve temsilciliklerinin, Türkiye'deki her türlü faaliyetlerine ilişkin yazılı ve görsel yayınlarının ikişer nüshasını İçişleri Bakanlığı'na göndermesi gerekmektedir. Dernekler Kanunu'nun 21. ve Dernekler Yönetmeliği'nin 18. maddesine göre, dernek veya vakıfların yurt dışından yardım alması, mülki idare amirliğine önceden bildirimde bulunulması koşuluyla mümkündür. Bu bildirim, yurt dışı şubesi şeklinde örgütlenmiş dernekler için de yasal bir zorunluluktur. Ne var ki, yabancı bir vakfın temsilciliğinin yapılması durumunda "ana statü" gereği, temsilciliğin yurt içi ya da yurt dışından aynı ya da nakdî bağış kabul etmesi mümkün değildir.

Yabancı STK'ların Türkiye'de yardım toplayabilmeleri için "Türkiye'de Faaliyette Bulunma" izni almaları gerekmektedir. İzinler en fazla beş yıl olmak üzere süreli olarak verilmektedir. İzin almak isteyen yabancı STK adına Türkiye'de faaliyetleri sürdürebilecek en az bir kişinin görevlendirilmesi gerekmekte ve bu kişi yabancı ise Türkiye'de ikamet tezkeresi bulunması şartı aranmaktadır. İzin almak isteyen yabancı STK'ların istenen belgelerle Dernekler Dairesi Başkanlığı'na başvurması gerekmektedir.⁸ Yardım Toplama Kanunu'na göre yabancı temsilciliklerce yardım toplanması da Dışişleri Bakanlığı'nın iznine bağlıdır. Yabancı STK'lar için belirlenen ve aşılması zor olan bu usuller kuruluşlara "tehlikeli" oldukları yönünde bir önyargıyla yaklaşıldığını düşündürmektedir. Türkiye hukukuna uygun olarak Türkiye'de faaliyette bulunma hakkına sahip olan yabancı bir STK'nın Türkiye'deki diğer STK'larla aynı usullerle yardım toplayabilmesi gerekir. Yabancı STK'lar için öngörülen daha ağır usuller bu STK'ların yardım toplamasını imkânsızlaştıracak boyuttur. Bu nedenle yabancı STK'lar açısından oluşturulan farklı usullerin ortadan kaldırılması yerinde olacaktır.

Aşağıdaki tabloda yabancı STK'ların kurulması açısından Türkiye'deki mevcut durum, Batı Balkanlar'daki ülkeler, Amerika ve Belçika'daki uygulamalar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Özet olarak, diğer ülkelerle kıyaslandığında Türkiye yabancı STK'lardan kayıt için en fazla sayıda belge talep eden, kayıt sürecinde ve kayıt başvurularının değerlendirilmesi açısından ulusal STK'lardan farklı kriterler izleyen, kayıt için üst bir otoritesinin onayını zorunlu tutan ve başvurunun değerlendirilmesi için resmi değerlendirme süresi belirlemeyen tek ülke olarak görünmektedir.

⁸ Yabancı STK'ların (dernek, vakıf, kar amacı gütmeyen kuruluşlar) Türkiye'deki Faaliyetleri. TC İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı. http://www.dernekler.gov.tr/media/templates/dernekler/images/Yabanci_STKlar_icin_Basvuru_Rehberi.pdf

FARKLI ÜLKELERDE YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİNE DAİR BİLGİLER*							
Ülke Adı	Yabancı STK'ların kaydını yapan kurum	Yabancı STK'ların kayıt olmak için sundukları belgeler nelerdir?	Ulusal STK'ların kayıt süreci ile farklı olan kurallar var mı?	Yabancı STK'ların kuruluş işlemleri için, ulusal STK'lara nazaran farklı kurumların onay veya görüşleri aranıyor mu?	Yabancı STK'ların kayıt süreçlerinin değerlendirilmesine ilişkin ulusal STK'lardan farklı kriterler var mı?	Başvuruların değerlendirilmesi için resmi bir değerlendirme süresi var mı?	Başvuru/bildirim kabulü veya reddine dair geri bildirim yapılıyor mu?
ABD	Gelir İdaresi	Vakfın amacını gösteren vakif senedi, adres, kuruluşun ve yetkili kişinin ismi ile beraber cüzi bir kayıt ücreti ödenmelidir. Yetkili kişinin Amerikan vatandaşı olma şartı aranmaz.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur. Kurulduğu ülke ile ABD arasında özel anlaşmaların gerektirdiği bir istisna mevcut değil ise, yabancı STK'lar için vergi muafiyeti yoktur.	Hayır			
Belçika	Belçika Ticaret Mahkemesi	Vakfın amacını gösteren tüzük, bütçe ve Yönetim Kurulu'na dair bilgilerin Belçika makamlarınca tanınması için çevirileri yapılmalı ve hukuki onayları alınmalıdır. Yönetim Kurulu'nun Belçika'da bir ofis açmasına yönelik bir karar alınmalıdır. Bu kararda Kurucu/Yasal Temsilci'nin kimlik bilgileri ve ofisin adresi, temsilciliğin faaliyetleri de yer almalıdır. Aynı zamanda Kurucu/Yasal Temsilci'ye yetki veren bir yetki belgesi ve Kurucu/Yasal Temsilci'den bu yetkinin kabul edildiğine dair bir kabul mektubu gerekmektedir.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur. Kurumun Belçika'da "kurucu/ yasal temsilci" olarak bir kişiyi belirlemesi gerekir. Bu kişi Belçika'da daimi oturma hakkı olan ya da Belçika vatandaşı olan bir gerçek kişi olmalıdır. Bu anlamda tüzel kişilere "yasal temsilci" olma sorumluluğu yüklenmemektedir.	Hayır	Hayır Kar amacı gütmeyen kuruluşlar Kanunu'nun ilgili maddeleri ulusal ve uluslararası kuruluşlar için geçerlidir ve kuruluş için şartları belirtmektedir.		
Bosna Hersek	Adalet Bakanlığı (Bosna Hersek Federasyonu'nda ve kantonlarında) ve Bölgesel Mahkemeler (Sırp Cumhuriyeti'nde).	Vakfın amacını gösteren vakif senedi ve ilgili formun doldurulması ve bir temsilci belirlenmesi gerekmektedir. Temsilci için vatandaşlık şartı aranmaz.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur.	Hayır	Hayır Vakif senedinde belirtilen amaçların Bosna Hersek anayasasına ve uluslararası sözleşmelere aykırı maddeler içermemesi açısından bir değerlendirme yapılmaktadır.	Evet 30 gün	Evet
Sırbistan	Sırbistan İşletmeleri Kayıt Ajansı	Ulusal STK'ların kayıt sürecinde istenilen belgeler ile aynıdır.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur. Ulusal STK'lar için başvuru sürecinde orijinal belgeler istenirken, yabancı STK'lar noter onaylı belgeler sunabilirler.	Hayır	Hayır Kar amacı gütmeyen kuruluşlar için Kanun'da Yabancı STK'lar ile ilgili maddeler vardır. İstenilen tüm belgeler sağlandığı takdirde, yasalar açısından aykırılık oluşturmayan başvurular olumlu sonuçlanmaktadır.	Evet Ulusal STK'ların kayıt süresi ile aynı olacak şekilde, 5 gün içinde karar verilir.	Evet Eksik belgelerin sağlanması ile ilgili geri bildirim verilmektedir.

* Tablodaki boş alanların tamamlanması için araştırma süreci devam etmektedir.

FARKLI ÜLKELERDE YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİNE DAİR BİLGİLER*							
Ülke Adı	Yabancı STK'ların kaydını yapan kurum	Yabancı STK'ların kayıt olmak için sundukları belgeler nelerdir?	Ulusal STK'ların kayıt süreci ile farklı olan kurallar var mı?	Yabancı STK'ların kuruluş işlemleri için, ulusal STK'lara nazaran farklı kurumların onay veya görüşleri aranıyor mu?	Yabancı STK'ların kayıt süreçlerinin değerlendirilmesine ilişkin ulusal STK'lardan farklı kriterler var mı?	Başvuruların değerlendirilmesi için resmi bir değerlendirme süresi var mı?	Başvuru/bildirim kabulü veya reddine dair geri bildirim yapılıyor mu?
Arnavutluk	Tiran Bölgesel Mahkemesi	Yabancı STK'nın kurulduğu ülkede tüzel kişiliğini gösteren belge istenir. Vakıf senedinin yabancı STK'nın ilgili karar organı tarafından hazırlanan Arnavutluk'ta faaliyet gösterme ve kayıt olma amacını gösteren deklarasyon belgesi ile birlikte hazırlanması gerekir. İlgili belgelerin Arnavutça'ya çevirilmesi ve noter onayı alınması gerekir.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur.	Hayır	Hayır Kar amacı gütmeyen Kuruluşlar Kanunu'nda ilgili maddeler ile düzenlenmiş ve yabancı STK'ların da bu kurallara tabi olduğu belirtilmiştir. Yabancı STK'ların, ulusal STK'lardan da beklendiği gibi Arnavutluk yasa ve kurallarına uygun şekilde faaliyet göstermesi beklenmektedir.	Evet Ulusal STK'ların kayıt süresi ile aynıdır. Mahkeme başvurusu 15 gün içinde karara bağlar ve karar 3 gün içerisinde başvuru sahibine iletilir.	Evet Eksik belgelerin tespit edilmesi durumunda mahkeme başvuru dosyasının tamamlanması için uygun bir tarih belirler.
Makedonya	Makedonya Cumhuriyeti Merkezi Kayıt Kuruluşu (Yabancı STK'lar için ayrı birim vardır)	Başvuru belgesinde; yabancı STK'nın ve sorumlu kişinin ismi, yabancı STK'nın açacağı şubenin ve sorumlu kişinin ismi; STK'nın amaç ve misyonu ile açacağı şubenin amaç ve misyonunu açıklayan belgeler yer almalıdır. Belgeler sorumlu kişi tarafından imzalanmalı ve noter tarafından onaylanmalıdır.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur.	Hayır	Hayır Dernekler ve Vakıflar Kanunu'nun ilgili maddesinde belirtilen başvuru için gerekli belgeler ulusal ve yabancı STK'lar için aynıdır.	Evet 5 gün içinde karara bağlanır ve karar 3 gün içinde başvuru sahibine iletilir.	Evet Eksik belgelerin sağlanması ile ilgili olarak geri bildirim verilir.
Türkiye	İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı	-Yabancı STK'nın, apostil serhi bulunan orijinal dilindeki statüsü, -Yabancı STK'nın statüsünün sadece amaç ve faaliyet alanlarını tanımlayan bölümünün noter onaylı tercümesi (ilgili ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsolosluk'u'nun onayı kabul edilmektedir) -Yabancı STK'nın yetkili organı tarafından alınmış, şube kurucusu olarak görevlendirilen kişilerin de belirtildiği, Türkiye'de şube açılmasına dair karar örneği, - Şube kurucusu olarak görevlendirilen kişiler veya yabancı STK'nın yetkilisi tarafından her sayfası imzalanmış Dernekler Yönetmeliğinde belirtilen başvuru formu, - Şube kurucusu olarak görevlendirilen kişiler tarafından her sayfası imzalanmış, Dernekler Yönetmeliği'nde bulunan örneğe uygun hazırlanmış statü, - Şube kurucusu olarak görevlendirilen kişiler arasında yabancı uyruklular varsa, bunların Türkiye'de yerleşme hakkına sahip olduklarını gösteren ikamet tezkerelerinin fotokopileri.	Yabancı STK'ların kayıtları, ulusal derneklerden farklı olarak izin işlemine tabidir. Bunun dışında, yurt dışı şube/ temsilcilik şeklinde kurulan derneklere ve vakıflara, Türkiye'de mevcut diğer dernek ve vakıflarla aynı mevzuat hükümleri uygulanır. Ancak yabancı STK'lar, başvuru şekli ve faaliyetlerin bildirimine gibi konularda ulusal mevzuata ek olarak, farklı yükümlülük ve kısıtlamalara tabidir. Dernekler Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca, yabancı vakıfların Türkiye'de şube ve temsilcilik açmaları, karşılıklı olma koşulu (mütekabiliyet) ve uluslararası alanda işbirliği yapılmasında yarar görülen hâllerle kısıtlıdır.	Evet Yabancı STK'ların şube/temsilcilik kurmaları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının iznine tabidir.	Evet İçişleri Bakanlığı yabancı STK'ların başvuru süreçlerini İçişleri Bakanlığının görüşünü alarak vermektedir. İçişleri Bakanlığının onayını, İçişleri Bakanlığının ise görüşünü hangi kriterlere dayanarak verdiklerine dair mevzuatta açıklayıcı bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, izin onayı veya reddine dair gerekçelerin hangi kriterlere dayandırıldığı bilinmemektedir.	Başvuru değerlendirme süresinin ne kadar olabileceğine ya da olması gerektiğine dair mevzuatta bir hüküm yoktur. Ancak İçişleri Bakanlığı tarafından değerlendirme tamamlandığında başvuru sahibine ve ilgili valiliğe on gün içerisinde bildirilir.	Evet Evraklarda eksiklikler bulunduğu tespit edilirse tamamlanması istenir. İçişleri Bakanlığının görüşü alındıktan sonra İçişleri Bakanlığınca yapılan değerlendirmenin ardından başvuru sonuçlandırıldığında, başvuru sahibine, form ve ekleri ile birlikte bildirilir.